

Konec uhlí do osmi let. Vláda potvrdila plán a splnila domácí úkol Bruselu

idnes.cz/ekonomika/domaci/nkep-vlada-evropska-komise.A241219_125344_ekonomika_hyk

19. prosince 2024

19. prosince 2024 13:54

Vláda schválila vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu. Dokument počítá s útlumem uhlí do roku 2033, s rozvojem obnovitelných zdrojů a také s úsporami energie. Zástupci průmyslu však kabinet kritizují za nedostatečnou komunikaci při jeho přípravě. Upozorňují také na nerealistické cíle v oblasti energetických úspor.

Na středečním jednání vláda schválila Národní klimaticko-energetický plán, tzv. NKEP. Strategický dokument modeluje možné scénáře vývoje českého energetického sektoru ve vztahu k plnění evropských závazků do roku 2030.

Podstatou je zachování bezpečnosti dodávek energií, jejich cenová dostupnost a environmentální udržitelnost. K plánu se vláda vrátila poté, co jeho projednání odložila v létě. Už v listopadu však

Evropská komise zahájila s Českem a dalšími 13 státy řízení pro nesplnění červnového termínu pro jeho odevzdání.

Česko bude podle plánu nadále pokračovat v rozvoji výroby elektřiny z jádra a obnovitelných zdrojů (OZE). Jako přechodný zdroj energie bude v sektoru výroby elektřiny a tepla sloužit plyn, který blíže k roku 2050 nahradí OZE a nízkoemisní plyny.

Nebud'me hloupí, Green Deal využijme. Ministr Vlček o autoprůmyslu i Dukovanech

Podle materiálu, který aktualizovalo ministerstvo průmyslu a obchodu (MPO) ve spolupráci s ministerstvem životního prostředí (MŽP) má být podíl obnovitelných zdrojů do roku 2030 na hrubé konečné spotřebě energie 30,1 procent. A podíl OZE na výrobě elektřiny by do roku 2030 měl ze 16,5 procenta v roce 2023 vzrůst na 28 procent. Do roku 2050 se počítá s nárůstem až na 46 procent.

Česko spoléhá i na jádro

Podíl jádra se bude až do roku 2030 pohybovat okolo 44 procent. Společně s dostavováním nových reaktorů se bude počítat s nárůstem až na 68 procent v roce 2040. Zemní plyn má podle plánu sloužit jako přechodný zdroj, který bude díky stabilitě a rychlému způsobu výroby sloužit jako ideální doplněk k hůře predikovatelné výrobě z obnovitelných zdrojů. Z energetického mixu však postupně skoro úplně zmizí a nahradí ho obnovitelné a nízkoemisní plyny, včetně vodíku.

„Výroba elektřiny bude stát na obnovitelných zdrojích a jádru, dá se také očekávat posílení role plynových zdrojů. Proto chceme v brzké době představit další novelu energetického zákona, která zjednoduší a zrychlí proces povolávání plynových elektráren s výkonem nad 100

MW. Je to klíčový krok pro zajištění naší energetické bezpečnosti v kontextu odklonu od uhlí,“ uvedl ministr průmyslu a obchodu Lukáš Vlček. Jak dodal, Vnitrostátní plán informuje o tom, jakým způsobem Česko přispěje k cílům Evropské unie v oblasti dekarbonizace.

Pojistka proti rychlému konci uhelných elektráren. Vláda chystá Lex plyn

„Cílem plánu je snížit emise skleníkových plynů do roku 2030 o 55 procent díky rozvoji OZE, akumulaci a flexibilitě, úsporám energie a útlumu fosilní energetiky, včetně úplného ukončení těžby a spalování uhlí do roku 2033,“ uvedl ministr životního prostředí Petr Hladík. Podle něj scénář počítá s pětinasobným navýšením energie z fotovoltaiky a větrných elektráren a také s další renovací budov. „Celý NKEP má potenciál navýšit HDP o dva procentní body,“ řekl ministr.

Dokument vychází ze společného modelu SEEPIA konsorcia vedeného Centrem pro otázky životního prostředí Univerzity Karlovy. Tyto výpočty modelují ekonomicky co nejvíce efektivní postup plnění klimatických cílů a vychází z klimatických závazků Česka a platných opatření.

Spíše kosmetické změny

Podle MPO plán neobsahuje žádné nové povinnosti ani zákazy pro soukromé subjekty. „V žádném případě ani neslouží jako centrální plán pro rozvoj naší energetiky, který by přikazoval investorům, co smí a nesmí dělat a dával jim povinné cíle,“ uvedlo ministerstvo v tiskovém prohlášení.

Hospodářská komora ČR však dlouhodobě upozorňovala na mezery plánu, z nichž většina nebyla podle vedení HK ČR vzata v potaz.

„Je nepřijatelné, že takto významná strategie, která se na evropském poli stává pro Českou republiku závazkem, byla předložena vládě bez komplexní analýzy ekonomických dopadů, i ověření dopadů na naši konkurenceschopnost, a to zejména z hlediska celkových nákladů na energie placené odběrateli včetně průmyslových zákazníků,“ uvádí Filip Dvořák, viceprezident Hospodářské komory ČR.

Jako pozitivní hodnotí komora skutečnost, že do aktualizovaného plánu byla doplněna potřeba dobudování 3 000 MW říditelných zdrojů. Pochybnosti má ovšem o tom, jak reflektuje současné tempo vývoje ekonomiky, rozvoje nových zdrojů a výzvy, před kterými stojí český průmysl.

Jako nedostatek ale jednoznačně Komora vnímá chybějící ekonomické hodnocení dopadů, a to pro střednědobé i dlouhodobé období: „Plán stojí na modelování budoucnosti české energetiky, které ale nebylo podrobno ověření realizovatelnosti z hledisek financovatelnosti a technicko-technologického. To může být pro český energeticky náročný průmysl doslova smrtící,“ dodává Dvořák.

Stejného názoru je i Svaz průmyslu a dopravy ČR, který schválení dokumentu očekával, nicméně k použitému modelu SEEPIA a hlavně ke chválené verzi dokumentu měl řadu výhrad. „Spokojeni nejsme s průběhem přípravy a ani se schvalováním finální verze plánu. Od červnové verze s námi nebylo v tomto ohledu komunikováno,“ uvedl Svaz v tiskovém prohlášení. Podle něj došlo nakonec spíše ke kosmetickým změnám.

„Navíc ani tyto změny nebyly s průmyslem před schválením vládou komunikovány. Z politických důvodů zmizel konkrétní český závazek v oblasti emisí, který po nás sice nevyžaduje legislativa, ale který implicitně vyplývá ze všech dílčích cílů. Naopak v plné výši zůstal nerealistický cíl v oblasti úspor energie, jehož nesplnění předpokládají i modelované scénáře,“ říká Daniel Urban, generální ředitel Svazu průmyslu.

V Rakousku sviští turbíny, Česko uvázlo v „bezvětrí“. Jak se žije pod větrníky.

Podle Štěpána Chalupy, předsedy Komory obnovitelných zdrojů energie je v souvislosti se schválením vnitrostátního plánu v oblasti energetiky a klimatu podstatné, že vláda pochopila význam obnovitelných zdrojů a dokončuje úpravy legislativy tak, aby postavit větrník netrvalo 10 a více let a aby ubylo byrokracie pro všechny obnovitelné zdroje.

„Zákon, který je někdy mylně vnímán jako zákon o akceleračních zónách, by měl zajistit zkrácené lhůty pro povolování OZE na celém území státu, nikoliv pouze v akceleračních zónách a dát větší práva obcím, jak z rozvoje nové energetiky profitovat,“ dodává Chalupa.

V posledním roce a půl vznikaly tři úzce provázané dokumenty: Vnitrostátní plán v oblasti energetiky a klimatu, Státní energetické koncepce (SEK) a Politika ochrany klimatu (POK). Hlavním důvodem aktualizace zmíněných dokumentů bylo zahrnutí schválených cílů a legislativy na evropské úrovni. Vláda ve středu schválila první z nich, u něhož Česko tlačil čas.

Autor: hyk

Témata: uhlí, Česká republika, energie, Energetika, obnovitelné zdroje, Brusel